

Bilgi Toplumu Stratejisi Neden Gerekli?

Faruk Eczacıbaşı

Türkiye'nin 1990'lardaki "kayıp dönemi"ni yeniden yaşamamak için, 2000'leri de 1990'lar tipi hatalarla heba etmemek zorundayız. 2000'lerde hata yapma payımız daha azalmış durumda. Kötü ekonomi yönetimleriyle hareket alanımızı daralttığımız yıllar boyunca bir de goballeşen dünyada rakiplerimiz de gittikçe çoğalmaya başladı.

Çin, yalnızca kendisinden beklenen gündelik ürünlerde değil, aynı zamanda daha yüksek standartta teknolojik ürünleri de çok çok ucuza üretmeye başladı. Hindistan'ın hizmet ve yazılım sektöründeki başarısı ise zaten daha 10 sene önce kendini kanıtladı. Başarı efsaneye değil, gerçek verilere dayanıyor.

Türkiye'nin hata yapma payının daralmasının bir başka nedeni, 2001'de bütün ülkeyi sallayan ekonomik kriz ve bunun ardından gelen yeni ekonomik düzen. 30 yıldır enflasyonla ve yüksek faizle yönetilen ülke, şimdi nispeten düşük bir enflasyon düzeyi tutturmaya çabalyor. Ancak, karşılığında ödenen bedel ise bir türlü hallolmayan işsizlik. Yine de hem ekonominin, kendi kendini yenilemesi hem IMF reçeteleriyle Türkiye, 2001'den sonra gerekli olan büyüme oranını yakaladı denilebilir. Bu notada görünüşe aldanma lüksümüz yok. Kuşkucu olmak zorundayız: Duraklama ve tehlike işaretleri var.

Ekonomi hakkında ülkede herkes fikir yürütüyor. Bu, normaldir. Çünkü bu konu, halkın doğrudan cüzdanını ilgilendirir. Ya, cüzdanını doğrudan ilgilendirmeyen ama dolaylı olarak yaşamını ilgilendiren bazı konularda da herkes fikir yürütür mü?

Örneğin, ar-ge, teknoloji geliştirme-inovasyon? Bu konuları "uzmanlar" bilir ve anlar diye bir yargımız vardır. Kamuoyuna mal olmadığı için de toplumda bu konularda kültür oluşmamıştır. İnovasyon için yeterli kaynak olmasına rağmen,

bu kaynağın nasıl kullanılacağı da bilinmez. Üstelik ekonomide yenilikçilik için talep de yoktur.

21. yüzyıla girerken gittikçe daha fazla ortaya çıkan gerçek, araştırma-geliştirme, yenilenme veya yenilikçilik gibi kavramlar kamuoyuna ve ekonomiye maledilemezse ekonomik gelişmelerin önümüzdeki yıllarda tekrar tökezleme noktasına gelecek, daha da önemlisi, hızla artan nüfusla baş edemeyecek.

Aslında çok basit bir adım... Belki biraz maliyetli ama basit... Genç nüfusun bir an önce "teknoloji okur yazarı" olması lazım, hükümet politikalarının fazla da gayret göstermeden yönlendirmesine bağlı. Getirisi; üretken, sorgulayıcı, geleceğe üretken olarak atılmaya daha da hazır geniş bir genç kitle... Ama, maliyeti düşürmek ve uzun dönemli kurumlaşmayı sağlamak için, ihracatı artırmak için başka yöntem yok.

Şu anda üzerinde ciddi olarak çalışılan ve bu yıl hükümet tarafından yürürlüğe konulmasını beklediğimiz "Bilgi Toplumu Strateji" denilen kavram ve uygulamalar bütünü bu konulara çözüm arayışı içinde. Türkiye Bilişim Vakfı olarak biz, gerek kamuya, gerek topluma, bu stratejinin önemini anlatmaya çalışıyoruz. Bunun için, çağdaş ülkelerden örnekler veriyoruz. AB'nin 2000 yılında Lizbon'da Avrupa'nın bütünü için bu konuda aldığı kararları 2005'te yeniden değerlendirilmesi ardından, Türkiye'nin de Lizbon gündemi doğrultusunda ilerlemesini öneriyoruz.

59. Hükümet, kendisinden öncekilerden farklı bir adım atarak, Türkiye'nin bilgi toplumu stratejisini tartışmak amacıyla 2003'te e-Dönüşüm İcra Kurulu'nu oluşturdu. Başbakan Yardımcısı, Ulaştırma ve Sanayi-Ticaret Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Bilişim Derneği, Türkiye Bilişim Vakfı, Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği temsilcilerinden oluşan bu kurul 2004'ten beri aralıklı toplantılar yapıyor.

Türkiye'nin bilgi toplumu stratejisinin tartışılması sürecinde devletin, sivil toplum kuruluşlarının görüşünü sorduğuna ilk kez bu kurulla tanık olduk. Bu, 59. Hükümetin hanesine yazılan bir artı puan. Ancak, bu yöndeki çalışmaların, bizim istediğimiz hızda ilerlemesi bir soru işareti. Çağdaş ülkelerle aramızdaki dijital uçurum açıldıkça açılıyor. Bunun acı istatistiklerini sürekli olarak

görüyoruz. Uygulamaya halen girmemiş veya girememiş politik eksiklikten dolayı Türkiye, yenilikçilik, ileri teknoloji ve inovasyon alanında gittikçe daha daha geri plana düşmeye devam ediyor. Kısacası, tartışma sürerken, çözümler erteleniyor. Bütün ülkelerle aynı kulvarda koşuyoruz. Kimimiz yalınayak, kimimiz şişman, kimimiz atletik ve teknolojinin geliştirdiği en ileri koşu ayakkabıları ile koşuyor. Eğer yeterli dayanıklılığı, gücü ve destek ekipmanı gerektirdiği gibi kullanamazsak, tüm koşucuların yanımızdan geçtiğini seyredeceğiz. Daha yarışı kaybetmedik... Ama kazanmak için de tüm paydaşların seferberliğe katılması için uğraş vermesi gerekiyor.

Cumhuriyet Bilim Teknoloji

19- 26 Mayıs 2006 /Yıl: 20 Sayı: 1000

